PAPA XIV. LEO'NUN KASIM 2025 TÜRKİYE ZİYARETİ: RUHANİ BİR YOLCULUK BAĞLAMINDA EKÜMENİZMİ İLERLETME ÇABASI

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Analiz No : 2026 / 11

24.02.2026

Bu yazı ilk olarak AVİM tarafından 12 Ocak 2026da yayınlanan İngilizce bir makalenin Türkçe çevirisidir.

Hristiyanlığın geneli bağlamında "ekümenizm" siyaseti aşan olumlu bir gelişmeyi ifade ederken, Fener Rum Patrikhanesi bağlamında "ekümenik" unvanının ısrarla kullanılması ise olumsuz bir gelişilmeyi ifade etmektedir, zira bu ısrarın arkasında Patrikhanenin kendisini "Doğu Ortodoksluğunun Vatikanına dönüştürme yönünde pervasız bir hırs yatmaktadır.

Roma Katolik Kilisesinin ruhani önderi ve Vatikan devlet başkanı Papa XIV. Leo'nun Kasım 2025'te Türkiye'ye yaptığı ziyaret olumlu bir atmosferde gerçekleşmiş, ancak ardından 2025 yılında ve yeni girdiğimiz 2026da dünya genelinde yaşanan çeşitli jeopolitik gelişmelerle birlikte küresel manşetlerin gölgesinde kalmıştır. Papa, Türkiye'yi ziyaret eden bir devlet başkanından bekleneceği üzere ilk olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve diğer üst düzey Türk yetkililerle görüşmüştür. Papa ardından ziyaretinin asıl amacı olan Birinci İznik (antik dönem adıyla *Nikaia*) Konsilinin 1700üncü yıldönümünü anma vesilesiyle[1] Türkiye'nin çeşitli Hristiyan topluluklarının dini liderleriyle bir araya gelmiştir.[2]

Birinci İznik Konsili Hristiyanlık tarihinde son derece önemli bir yere sahiptir, zira 1700 yıl önce (günümüzde Bursanın İznik ilçesi olarak bilinen) Nikaiada dönemin Hristiyan önderleri Bizans (Doğu Roma) İmparatoru I. Konstantin'in himayesinde bir araya gelmişler, zıtlaşan Hristiyan öğretilerini tartışmışlar ve bir uzlaşıya varmışlardır. Konsil sonrasında ortaya çıkan "[İznik İnancı] yüzyıllar boyunca ana akım Hristiyanlığın ilahiyatını şekillendiren, Hristiyan ortodoksluğunun temel bir ifadesi haline gelmiştir".[3] Bu nedenle Birinci İznik Konsili, Hristiyanlar arasında dayanışma ve birliği teşvik eden anlamına

taşıyan "ekümenik"[4] sıfatıyla anılmaktadır.

Ekümenizm, Hristiyan dünyasında on yıllardır süregelen istikrarlı bir akım olmuştur. Papa XIV. Leo'nun selefi olan Papa Fransuvanın ekümenizme yönelik sarsılmaz bir inancı vardı. Papa Fransuva, Hristiyanlığın günümüz dünyasının sorunları ve kötülükleri ile baş edemeyen, parçalanmış bir durum içerisinde olduğunu düşünüyordu ve can havliyle (tercihen Roma Katolik Kilisesinin manevi önderliği altında) dünyanın dört bir yanındaki Katolik, Ortodoks ve Protestan Hristiyanları bir araya getirmenin yollarını aramıştı.[5] Görünüşe bakılacak olursa Papa XIV. Leo selefinin bu konudaki mirasını sürdürmekte kararlıdır, zira Türkiye ziyareti sırasında Hristiyan önderlerle yaptığı tüm görüşmelerde ekümenizm ana tema olmuştur. Örneğin tarihçilerin Birinci İznik Konsilinin gerçekleştiği yer olduğunu tahmin ettikleri Aziz Neophytos Bazilikasının arkeolojik kazı alanının yakınında düzenlenen dua ayini esnasında XIV. Leo şunları ifade etmiştir:

> Bu Hristolojik iman ikrarı, Hristiyanların tam birliğe doğru yaptıkları yolculukta asli öneme sahiptir. [☀ ekümenik bağlamda da şunu söyleyebiliriz: Biz Hristiyanlar sayıca çok olsak da tek Mesih'te hep beraberiz. Dolayısıyla böylesine derin bir bağla zaten birbirimize bağlı olduğumuzun bilinciyle, Kutsal Ruh'un rehberliğinde ve karşılıklı sevgi ve diyalog içinde, İsa Mesih'te vahyedilen Tanrının Sözüne daha da derin bir bağlılığa doğru olan yolculuğumuza devam edebiliriz. Bu şekilde, ne yazık ki hala var olan bölünmelerin ayıbını aşmaya ve Rab İsa'nın dua ettiği ve uğruna hayatını feda ettiği birlik arzusunu beslemeye hepimiz davet ediliyoruz [...]
>
> "Bugün, şiddet ve çatışmadan muzdarip olan tüm insanlık uzlaşma için feryat etmektedir. İsa Mesih'e inanan tüm müminler arasında tam bir birliktelik arzusu, her zaman tüm insanlar arasında kardeşlik arayışıyla birlikte gelir. İznik İnancıyla tek Tanrı'ya, yani Baba'ya olan imanımızı ilan ediyoruz. [...][6]

Dünya genelindeki Hristiyanların mezhepsel farklılıkları konusunda uzlaşıya varmak için çaba harcamaları son derece normal ve hatta övgüye değerdir. Ancak ekümenizm arayışının siyasetle kesişmesi ve bunun bir devletin egemenlik haklarının ihlaline yol açması sorun teşkil etmektedir. Bunun somut örneği Papa XIV. Leo'nun Türkiye ziyareti esnasında, 29 Kasım 2025'te XIV. Leo ile Fener (İstanbul) Rum Patrikhanesi ruhani önderi Patrik Bartholomeosun imzaladığı Ortak Bildiri adlı belgedir. Ortak Bildiri esasen dini içerikli olsa da söz konusu belgede Patrik Bartholomeosa açıkça "Ekümenik Patrik", kilisesini de "Ekümenik Patriklik" olarak atıf yapılmaktadır. Oysa bu sınıflandırma hem Türk yetkililer hem de akademisyenler tarafından, Türkiye Cumhuriyetinin kurucu belgesi olan 1923 Lozan Barış Antlaşmasının lafzına ve ruhuna aykırı olduğu gerekçesiyle sayısız kez ve kesinkes reddedilmiştir. Söz konusu antlaşmaya göre Fener Rum Patrikhanesi Türkiye'deki Ortodoks Rum vatandaşlarının dini ihtiyaçlarını karşılamakla görevlidir ve hem yurt içinde hem de yurt dışında tüm siyasi faaliyetlerden uzak durmak zorundadır.[7]

Hristiyanlığın geneli bağlamında "ekümenizm" siyaseti aşan olumlu bir gelişmeyi ifade ederken, Fener Rum Patrikhanesi bağlamında "ekümenik" unvanının ısrarla kullanılması ise olumsuz bir gelişilmeyi ifade etmektedir, zira bu ısrarın arkasında Patrikhanenin kendisini "Doğu Ortodoksluğunun Vatikanına dönüştürme yönünde pervasız bir hırs yatmaktadır. Böyle bir oluşum Türkiyede devlet içinde bir devlet anlamına gelecek, bu ise

hem Lozan Antlaşmasını hem de Türkiyenin devlet egemenliğini ihlal etmiş olacaktır. Patrikhanenin tarih boyunca saldırgan bir Yunan milliyetçiliğiyle harmanlanmış olması ve geçmişte dış müdahale girişimlerine aracılık etmiş olması nedeniyle, Türk devleti Patrikhanenin ülkedeki varlığına sırf Ortodoks Rum kökenli vatandaşlarına duyduğu saygı ve uluslararası siyasi dengeler nedeniyle müsamaha göstermektedir.[8] Ne yazık ki Patrik Bartholomeos, ekümenik iddiasının tanınmasını sağlamak uğruna hem kendisini ve hem de kilisesini Türk devletinden ve kamuoyundan her geçen yıl daha da uzaklaştırmakta ısrar etmektedir.

Dikkatlice hesaplanmış bir dış politika yürütmesiyle tanınan Vatikanın devlet başkanı olan Papa XIV. Leo'nun Türkiye'nin bu konudaki hassasiyetlerinden bihaber olması mümkün değildir. Dolayısıyla Papa XIV. Leonun Türk hassasiyetlerinden haberdar olduğu, ancak Patrik Bartholomeosu memnun etmek ve Fener Rum Patrikhanesini Roma Katolik Kilisesi'ne yakınlaştırmak adına bunları göz ardı etmeyi tercih ettiği sonucuna varılmalıdır.

**Resim: Papa XIV. Leo (kırmızı/beyaz elbise), İznik'teki Aziz Neophytos Bazilikası'nın arkeolojik kazı alanının yakınında düzenlenen Birinci İznik Konsili'nin 1700üncü yıldönümünü anma töreninde diğer Hristiyan dini liderleriyle birlikte hazır bulundu*

[1] Ecumenical prayer in Iznik to commemorate the First council of Nicaea, *Dicastery for Promoting Christian Unity (Vatican City)*, December 1, 2025, https://www.christianunity.va/content/unitacristiani/en/news/2025/2025-12-01-preghiera-ecumenica-a-iznik-per-commemorare-il-primo-.html

[2] Elias Turk, Pope Leo XIV, at Mass in Turkey, calls for Catholic, ecumenical, and interreligious unity, *Catholic News Agency*, November 29, 2025, https://www.catholicnewsagency.com/news/268151/pope-leo-xiv-at-mass-in-turkey-calls-for-catholic-ecumenical-and-interreligious-unity

[3] Ecumenical pilgrimage in Turkey marks the 1700 Anniversary of the First Council of Nicaea, *Anglican Communion News Service (ACNS)*, November 27, 2025, https://www.anglicannews.org/news/2025/11/ecumenical-pilgrimage-in-turkey-marks-the-1700-anniversary-of-the-first-council-of-nicaea.aspx

[4] Mehmet Oğuzhan Tulun, Papa Fransuva Ekümenizm İçin Bastırıyor, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Yorum No: 2016/39, 29 Haziran 2016, https://avim.org.tr/tr/Yorum/PAPA-FRANSUVA-EKUMENIZM-ICIN-BASTIRIYOR

[5] Tulun, Papa Fransuva Ekümenizm İçin Bastırıyor.

[6] Apostolic Journey of His Holiness Pope Leo XIV to Türkiye and Lebanon with a Pilgrimage to Iznik (Türkiye) on the Occasion of the 1700th Anniversary of the First Ecumenical Council of Nicaea (27 November - 2 December 2025) - Ecumenical Prayer Service Near the Archaeological Excavations of the Ancient Basilica of Saint Neophytos Address of the Holy Father İznik, Friday, 28 November 2025, *Dicastery for Promoting Christian Unity (Vatican City)*, accessed January 8, 2026, https://www.christianunity.va/content/unitacristiani/en/pope-leo-xiv/2025/Viaggio-apostolico/viaggio-apostolico-di-sua-santita-leone-xiv-in-tuerkiye-e-in-lib/Incontro-ecumenico-preghiera-Iznik.html ; Ayrıca bakınız: Pope Leo calls for Christian unity at Turkish site where Nicaean Creed originated, *France 24*, November 28, 2025, https://www.france24.com/en/middle-east/20251128-pope-leo-to-mark-unity-at-historic-site-in-turkey-where-nicaean-creed-originated ; Turk, Pope Leo XIV, at Mass in Turkey, calls for Catholic, ecumenical, and interreligious unity.

[7] Mehmet Oğuzhan Tulun, Fener Rum Patrikhanesinin Siyasileştirilmesinin Zararlı Etkileri, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2025/36, 18 Eylül 2025, https://avim.org.tr/tr/Analiz/FENER-RUM-PATRIKHANESININ-SIYASILESTIRILMESININ-ZARARLI-ETKILERI

[8] Tulun, Fener Rum Patrikhanesinin Siyasileştirilmesinin Zararlı Etkileri.

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "PAPA XIV. LEO'NUN KASIM 2025 TÜRKİYE ZİYARETİ: RUHANİ BİR YOLCULUK BAĞLAMINDA EKÜMENİZMİ İLERLETME ÇABASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 11. Şubat 24. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Analiz/PAPA-XIV-LEO-NUN-KASIM-2025-TURKIYE-ZIYARETI-RUHANI-BIR-YOLCULUK-BAGLAMINDA-EKUMENIZMI-ILERLETME-CABASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır